

§ 172 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2017:1 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I förelåg följande förslag (§ 87 och 89):

Block J: Återremiss av kyrkohandboksförslaget

Från tisdagens överläggning förelåg följande förslag:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2017:4 punkt 1 av Bertil Murray
- ◆ bifall till motion 2017:6 punkt 1 av Bertil Murray
- ◆ bifall till motion 2017:17 av Berth Löndahl och Leif Nordlander
- ◆ bifall till motion 2017:20 av Berth Löndahl m.fl.
- ◆ bifall till motion 2017:78 punkt 1 av Aron Emilsson och Julia Kronlid
- ◆ bifall till reservation 4 av Dag Sandahl som innebär bifall till motionerna 2017:17 och 2017:20
- ◆ bifall till motion 2017:61 punkt 1 av Bertil Murray
- ◆ bifall till av Torvald Johansson under överläggningen framlagt förslag att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att arbeta vidare med kompletterande musik till kyrkohandboken. Uppdraget omfattar Gudstjänstmusik A, den gudstjänstmusik som har en särställning, då den bär stora delar av vårt liturgiska musikarv och som brukas brett bland församlingarna. Vidare omfattar uppdraget komplettering av musiken till de liturgiska texterna i Gudstjänstmusik (A–C) med musik från exempelvis samisk tradition, i jazzton, i nordisk folkton, och från våra systerkyrkor utanför Europa. Arbetet ska ske genom att en kommitté av sakkunniga musiker och teologer tillsätts med uppdraget att självständigt efter en öppen inbjudan välja ut och bearbeta musiken.

Besluts punkt 3, beträffande återremiss av kyrkohandbokens musik

Motion om återremiss av kyrkohandboksförslagets musik

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:4 punkt 1 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:4 punkt 1,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Bertil Murrays begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstade för utskottets förslag.

På Bertil Murrays begäran företogs rösträkning varvid 202 ledamöter röstade för utskottets förslag, 27 för motion 2017:4 punkt 1 och 2 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:4 punkt 1 av Bertil Murray om att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en ytterligare bearbetning av de musikaliska partierna i nya kyrkohandboken innan dessa slutgiltigt fastställs.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kjell Petersson, Dan Sarkar, Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Mikael Eskilander.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Leif Nordlander i en skriftlig reservation

Reserverar mig mot avslag på motion 2017:4 punkt 1 och till förmån för motionen.

Motion om avvaktan med fastställande av kyrkohandboken

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:6 punkt 1 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:6 punkt 1,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:6 punkt 1 av Bertil Murray om att avvakta med fastställandet av den nya kyrkohandboken till dess en bearbetning skett så att kyrkoårets karaktär tydligare framträder i gudstjänstens ordinarium, särskilt i de delar som rör musiken.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar, Evelina Johansson och Maja Bengtsson.

Motion om avvaktan med fastställande av musiken i kyrkohandboken

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:60 punkt 1 av Bertil Murray om att avvakta med fastställandet av musiken till ny kyrkohandbok till dess att alla musikaliska delar bearbetats och kompletterats.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar.

Motion om fortsatt bearbetning av äldre liturgiska texter och musik

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:61 punkt 1 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:61 punkt 1,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:61 punkt 1 av Bertil Murray om fortsatt bearbetningen av äldre liturgiska texter och musik innan nya kyrkohandboken fastställs.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar, Evelina Johansson Maja Bengtsson.

Motion om fortsatt arbete med kyrkohandbokens musik

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:85 punkterna 1–3 av Erik Sjöstrand m.fl. om fortsatt arbete med kyrkohandbokens musik.

Av Torvald Johansson under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Torvald Johansson under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av Torvald Johansson under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till av Torvald Johansson under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla Torvald Johansson under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut i beslutspunkt 3 i dess helhet *reserverade* sig Mikael Eskilandersson.

Besluts punkt 4, beträffande återremiss av kyrkohandboksförslagets texter

Motion om språklig revision av kyrkohandboksförslaget

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:17 av Berth Löndahl och Leif Nordlander,

dels om bifall till motion 2017:17,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Berth Löndahls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Berth Löndahls begäran företogs rösträkning varvid 202 ledamöter röstade för utskottets förslag, 28 för motionen och 1 ledamot avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:17 av Berth Löndahl och Leif Nordlander om språkliga revideringar i kyrkohandboken.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kjell Petersson, Evelina Johansson, Dan Sarkar och Maja Bengtsson.

Motion om teologisk översyn av kyrkohandboksförslaget

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:20 av Berth Löndahl m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:20,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Berth Löndahls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Berth Löndahls begäran företogs rösträkning varvid 203 ledamöter röstade för utskottets förslag, 25 för motionen och 2 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:20 av Berth Löndahl m.fl. om teologiska revideringar i kyrkohandboken.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kjell Petersson, Evelina Johansson, Dan Sarkar och Maja Bengtsson.

Motion återremiss av kyrkohandboksförslaget i syfte att få ett mer klassiskt språkbruk

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:78 punkt 1 av Aron Emilsson och Julia Kronlid,

dels om bifall till motion 2017:78 punkt 1,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Julia Kronlids begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Julia Kronlids begäran företogs rösträkning varvid 204 ledamöter röstade för utskottets förslag, 14 för motionen och 12 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:78 punkt 1 av Aron Emilsson och Julia Kronlid om att återremittera förslaget till ny kyrkohandbok i syfte att låta ett mer klassiskt och historiskt förankrat språkbruk vara dominerande.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Julia Kronlid, Aron Emilsson och Anders Ahl.

Block A: Gemensam grundstruktur, mångfald och delaktighet

Från tisdagens överläggning förelåg följande förslag:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2017:57 av Dag Sandahl
- ◆ bifall till motion 2017:60 punkterna 2 och 3 av Bertil Murray
- ◆ bifall till motion 2017:6 punkt 3 av Bertil Murray.

Beslutspunkt 5, beträffande användande av material utöver Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I

Motion om fortsatt användning av 1986 års kyrkohandbok

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:57 av Dag Sandahl,
dels om bifall till motion 2017:57,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Dag Sandahls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Dag Sandahls begäran företogs rösträkning varvid 200 ledamöter röstade för utskottets förslag, 29 för motionen och 2 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:57 av Dag Sandahl om fortsatt användning av 1986 års kyrkohandbok.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Gustaf Bengtsson, Maja Bengtsson, Dan Sarkar och Ann-Christine From Utterstedt.

Motion om inbjudan till skapande av ny liturgisk musik

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:60 punkt 2 av Bertil Murray,
dels om bifall till motion 2017:60 punkt 2,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:60 punkt 2 av Bertil Murray om att uppdra till kyrkostyrelsen att under en period av tre år bjuda in alla som vill till skapande av ny liturgisk musik och ge möjlighet att pröva denna.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Dan Sarkar.

Motion om Agnus Dei-satser att använda i arbetet med ny mässmusik

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:60 punkt 3,

dels om bifall till motion 2017:60 punkt 3,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:60 punkt 3 av Bertil Murray om Agnus Dei-satser som startmaterial i arbetet med att ta fram ny mässmusik.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Dan Sarkar.

Utskottet förslag beträffande användande av övrigt material

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att beträffande användande av material utöver Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I anta kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Besluts punkt 6, beträffande grundstrukturen

Motion om förändrad uppställning av musikserierna

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:6 punkt 3 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:6 punkt 3,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:6 punkt 3 av Bertil Murray om att uppdra till kyrkostyrelsen att förändra uppställningen av musikserierna i den nya kyrkohandboken så att musiken för varje kyrkoårstid hålls samman.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Utskottets förslag beträffande grundstrukturen

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2017:48 av Torvald Johansson och Ola Isacsson om lovsånger från psalmboken i kyrkohandboken och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Besluts punkt 7, beträffande övergripande anvisningar

Utskottets förslag beträffande delaktighet i gudstjänstlivet

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:73 av Anders Åkerlund om delaktighet i gudstjänstlivet.

Utskottets förslag beträffande övergripande anvisningar

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att beträffande övergripande anvisningar i kyrkostyrelsens förslag KsSkr 2017:6 anta utskottets förslag enligt bilaga 4 och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i denna del.

Block B: Gudstjänstens teologi, språk och musik

Från tisdagens överläggning förelåg följande förslag:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till utskottets förslag utom när det gäller Välsignelsen i bilaga 4 där bifall föreslås till kyrkostyrelsens förslag
- ◆ bifall till reservation 6 av Kenneth Nordgren m.fl. som innebär bifall till motion 2017:71 punkt 2 av Kjell Petersson och Leif Nordlander
- ◆ bifall till motion 2017:6 punkt 2 av Bertil Murray
- ◆ bifall till motion 2017:61 punkt 2 av Bertil Murray
- ◆ bifall till motion 2017:5 punkt 2 av Bertil Murray
- ◆ bifall till motion 2017:15 punkterna 1 och 2 av Bertil Murray
- ◆ bifall till reservation 5 av Dag Sandahl som innebär bifall till motion 2017:71 punkt 1 av Kjell Petersson och Leif Nordlander.

Besluts punkt 8, beträffande flerspråkighet

Motion om översättning av Serie A till andra språk

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:5 punkt 2 av Bertil Murray,
dels om bifall till 2017:5 punkt 2,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:5 punkt 2 av Bertil Murray om att som alternativa texter för ny tonsättning i den nya kyrkohandboken, där detta är pastoralt motiverat, även medge översättningar av serie A till andra språk för bruk i församlingens gudstjänster.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar.

Motion om böner på andra språk

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:156 punkt 1 av Ola Isacson om att uppdra till kyrkostyrelsen att i samband med att översättningar av nya kyrkohandboken framläggs för kyrkomötet, även presentera förslag på böner på andra språk som ska ingå i kyrkohandboken som ett ”uttryck för Svenska kyrkans tro bekännelse och lära”.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:156 punkt 2 av Ola Isacson om att de böner som främst ska komma i fråga för översättning är Herrens bön och välsignelsen och att översättningarna ska vara på fler språk än de nationella minoritetsspråken.

Utskottets förslag beträffande flerspråkighet

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att beträffande flerspråkighet anta kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att 1986 års kyrkohandbok i de översättningar till andra språk som enligt nu gällande ordning får användas (SKFS 1993:4 och punkt 16 i övergångsbestämmelserna till kyrkoordningen), får brukas fram till dess beslut fattas om nya översättningar.

Besluts punkt 9, beträffande gudstjänstens språkliga uttryck*Utskottets förslag beträffande Välsignelsen*

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag avseende välsignelsen,

dels om bifall till kyrkostyrelsens förslag i skrivelse KsSkr 2017:6,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till kyrkostyrelsens förslag med övervägande ja besvarat.

På Anders Åkerlunds begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för kyrkostyrelsens förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå utskottets förslag avseende välsignelsen enligt bilaga 4 till förmån för kyrkostyrelsens förslag i skrivelse KsSKr 2017:6.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Maja Bengtsson, Maria Lagerman, Margit Borgström och Alve Svensson.

Motion om ekumeniska implikationer av den nya benämningen på den helige Ande

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:71 punkt 1 av Kjell Petersson och Leif Nordlander,

dels om bifall till motion 2017:71 punkt 1 som innebär bifall till reservation 5 av Dag Sandahl,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:71 punkt 1 av Kjell Petersson och Leif Nordlander om att uppdra till kyrkostyrelsen att låta utreda de läromässiga och ekumeniska implikationerna av den nya benämningen på den helige Ande.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Dan Sarkar.

Motion om den trinitariska formuleringen

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:71 punkt 2 av Kjell Petersson och Leif Nordlander,

dels om bifall till motion 2017:71 punkt 2 som innebär bifall till reservation 6 av Kenneth Nordgren m.fl.,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Evelina Johanssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:71 punkt 2 av Kjell Petersson och Leif Nordlander om att den trinitariska formuleringen från handboken 1986 – I Faderns och Sonens och den helige Andes namn – får användas i den nya kyrkohandboken.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Kenneth Nordgren, Maja Bengtsson, Gustaf Bengtsson, Kjell Petersson, Dan Sarkar och Karl-Gunnar Svensson.

Motion om Jesu/Jesus

- BESLUT** *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:90 punkt 2 av Hans-Olof Andrén om att i kyrkohandboksförslaget genomgående ersätta ”Jesu” med ”Jesu(s)”.

Motion om Kristi/Kristus

- BESLUT** *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:90 punkt 3 av Hans-Olof Andrén om att i kyrkohandboksförslaget genomgående ersätta ”Kristi” med ”Kristi/Kristus”.

Motion om Jesu Kristi/Jesus Kristus

- BESLUT** *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:90 punkt 4 av Hans-Olof Andrén om att i kyrkohandboksförslaget genomgående ersätta ”Jesu Kristi” med ”Jesu Kristi/Jesus Kristus”.

Motion om att ersätta ock med också

- BESLUT** *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:93 av Hans-Olof Andrén om att i den nya kyrkohandboken ersätta ”ock” med ”ock(så)” i trosbekännelserna.

Motion om den latinska namnformen Kriste i Kristusrop 3

- BESLUT** *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2017:90, punkt 1 av Hans-Olof Andrén att i kyrkohandboksförslaget genomgående ersätta ”Kriste” med ”Kristus” i Kristusrop 3.

Besluts punkt 10, beträffande kyrkohandbokens musik

Motion om fler musikalalternativ

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:6 punkt 2 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:6 punkt 2,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

- BESLUT** *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:6 punkt 2 av Bertil Murray om att uppdra till kyrkostyrelsen att till den nya kyrkohandboken foga fler musikalalternativ och fler kyrkoårsanpassade musikserier.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Motion om alternativ musik i mässan

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:15 punkt 1 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:15 punkt 1,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:15 punkt 1 av Bertil Murray om att som alternativ musik för mässan i nya kyrkohandboken anta bifogade tonsättningar i sin helhet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:15 punkt 2 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:15 punkt 2,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:15 punkt 2 av Bertil Murray att som alternativ för mässan i nya kyrkohandboken anta ett urval av bifogade tonsättningar.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Motion om fortsatt sökande av äldre material att fogas till nya kyrkohandboken

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:61 punkt 2 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:61 punkt 2,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:61 punkt 2 av Bertil Murray om att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta sökandet av äldre material att infogas i nya kyrkohandboken.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Utskottets förslag beträffande kyrkohandbokens musik

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2017:45 av Torvald Johansson om slutfallsprinciper vid sjungna böner. Kyrkomötet beslutar att notationen vid sjungna bönen ”Dagens bön” och ”Inledande och avslutande bön” i kyrkohandboksförslaget omarbetas så att det framgår att tonen före slutfallet är längre än kantillationstonerna, och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Block C: Den allmänna gudstjänsten, Anvisningarna, Samling och Inledning

Från tisdagens överläggning förelåg följande förslag:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2017:128 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt
- ◆ bifall till motion 2017:95 av Fredrik Sidenvall
- ◆ bifall till motion 2017:97 av Fredrik Sidenvall
- ◆ bifall till motion 2017:91 av Hans-Olof André
- ◆ bifall till reservation 13 av Kenneth Nordgren och Anders Åkerlund om att i alla Gloria-moment byta ”han” mot ”Gud”
- ◆ bifall till motion 2017:141 av Markus Holmberg

- ◆ bifall till reservation 8 av Ola Isacson m.fl. om formuleringen ”I Guds, den treeniges, namn”
- ◆ bifall till reservation 9 av Dag Sandahl om inledningsorden 3, 5, 6 och 7
- ◆ bifall till reservation 10 av Dag Sandahl om bön om förlåtelse och i synnerhet alternativ 4
- ◆ bifall till reservation 11 av Anders Åkerlund som innebär bifall till motion 2017:91
- ◆ bifall till motion 2017:61 punkt 3 av Bertil Murray
- ◆ bifall till motion 2017:68 av Kjell Petersson m.fl.
- ◆ bifall till reservation 12 av Dag Sandahl som innebär bifall till motion 2017:68
- ◆ bifall till reservation 7 av Dag Sandahl som innebär bifall till motion 2017:95.

Beslutspunkt 11, beträffande Anvisningarna

Motion om fasta moment i mässa

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:95 av Fredrik Sidenvall,

dels om bifall till motion 2017:95 som innebär bifall till reservation 7 av Dag Sandahl,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:95 av Fredrik Sidenvall om fasta moment i mässan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Fredrik Sidenvall, Evelina Johansson och Dan Sarkar.

Utskottets förslag beträffande anvisningar

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag beträffande Den allmänna gudstjänsten, Anvisningarna i kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2017:6 att anta utskottets förslag avseende komplettering enligt bilaga 4 och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i denna del.

Beslutspunkt 12, beträffande Samling

Motion om gudstjänstens inledning

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anse motion 2017:74 av Anders Åkerlund om gudstjänstens inledning besvarad med vad utskottet anfört.

Reservation avseende inledningsordet ”I Guds, den treeniges, namn”

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 8 av Ola Isacson m.fl.,

dels om avslag på reservation 8,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 8 av Ola Isacson m.fl. med övervägande ja besvarat.

På Evelina Johanssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för avslag på reservationen.

På Bertil Murrays begäran företogs rösträkning varvid 155 ledamöter röstade för avslag på reservationen, 71 för reservationen och 5 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 8 av Ola Isacson m.fl. om att inledningsordet "I Guds, den treeniges, namn" förs in i kyrkohandboken.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Maja Bengtsson, Gustaf Bengtsson, Alve Svensson, Margit Borgström och Dan Sarkar.

Utskottets förslag beträffande Samling

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att beträffande Samling i kyrkostyrelsens förslag i KsSkr 2017:6 anta utskottets förslag avseende anvisningstexten till momentet Samling samt utskottets förslag avseende den trinitariska formuleringen enligt bilaga 4 och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i denna del.

Besluts punkt 13, beträffande Inledning

Inledningsord 6

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag avseende Inledningsord 6,

dels om bifall till reservation 9 av Dag Sandahl,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta utskottets förslag avseende Inledningsord 6 enligt bilaga 4.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Dan Sarkar.

Inledningsord 7

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag avseende inledningsord 7,

dels om bifall till reservation 9 av Dag Sandahl,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag avseende Inledningsord 7 enligt bilaga 4.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Dan Sarkar.

Utskottets förslag beträffande Inledningsord 15

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag avseende Inledningsord 15 enligt bilaga 4

Motion om Överlåtelsebön 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:91 av Hans-Olof Andrén,
dels om bifall till motion 2017:91 som innebär bifall till reservation 11 av
Anders Åkerlund,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Anders Åkerlunds begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:91 av Hans-Olof Andrén om bönen Rena mig så blir jag ren.

Motion om framställningen av Gud i inledningsorden

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:97 av Fredrik Sidenvall,
dels om bifall till motion 2017:97,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:97 av Fredrik Sidenvall om framställningen av Gud i inledningsorden.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Fredrik Sidenvall.

Reservation 9 avseende Inledningsord 3 och 5

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 9 av Dag Sandahl,
dels om avslag på reservation 9,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 9 med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 9 av Dag Sandahl avseende Inledningsord 3 och 5.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Dan Sarkar

Reservation 10 avseende bön om förlåtelse

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 10 av Dag Sandahl,
dels om avslag på reservation 10,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 10 av Dag Sandahl med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 10 av Dag Sandahl om utskottets förslag till bön om förlåtelse och då i synnerhet alternativ 4.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Dan Sarkar.

Besluts punkt 14, beträffande Kyrie

Motion om Herren, förbarma dig eller Kristusrop

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:68 av Kjell Petersson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:68 som innebär bifall till reservation 12 av Dag Sandahl,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:68 av Kjell Petersson m.fl. om Herre, förbarma dig eller Kristusrop.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kjell Petersson, Evelina Johansson, Dan Sarkar och Maja Bengtsson.

Motion om Kyrie – Herre, förbarma dig

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:128 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt,

dels om bifall till motion 2017:128,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Jerker Schmidts begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstade för utskottets förslag.

På Bertil Murrays begäran företogs rösträkning varvid 159 ledamöter röstade för utskottets förslag, 65 för motionen och 8 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:128 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt om Kyrie – Herre, förbarma dig.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Jan G Nilsson, Madelaine Erlandsson, Elisabeth Kullenberg, Ingegerd Flock Andersson, Claes-Johan Bonde, Jimmy Dahllöf, Helena Nordvall, Suzanne Fredborg, Jerker Schmidt, Bengt Kjellgren, Britt Kilsäter, Sven Kerst, Asta Matikainen Lecklin, Margareta Nisser-Larsson, Kerstin Andersson-Carlsson, Anna-Karin Westerlund, Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Dan Sarkar.

Utskottets förslag beträffande Kyrie

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2017:46 av Torvald Johansson och Emma Hedlundh avseende ändrad textunderläggning av Kyriemelodi och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i skrivelse KsSkr 2017:6 i denna del.

Besluts punkt 15, beträffande Lovsången

Motion om rättelse av rytm

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:44 av Torvald Johansson om rättelse av rytm.

Motion om alternativ lovpsalm för högmässan

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:61 punkt 3 av Bertil Murray,

dels om bifall till 2017:61 punkt 3,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:61 punkt 3 av Bertil Murray om att i nya kyrkohandboken som alternativ lovpsalm för högmässan anta det av honom föreslagna materialet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson.

Motion om Lovsång 5

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:141 av Markus Holmberg,

dels om bifall till motion 2017:141,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Markus Holmbergs begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Markus Holmbergs begäran företogs rösträkning varvid 198 ledamöter röstade för utskottets förslag, 28 för motionen och 6 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:141 av Markus Holmberg om lydelsen ”[Gud] är oss en fader och moder” i Lovsång 5.

Reservation 13 avseende att byta ”han” mot ”Gud” i Gloria-moment

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 13 av Kenneth Nordgren och Anders Åkerlund,

dels om avslag på reservation 13,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 13 med övervägande ja besvarat.

På Kenneth Nordgrens begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för bifall av reservation 13.

På Kenneth Nordgrens begäran företogs rösträkning varvid 99 ledamöter röstade för avslag på reservationen, 127 för bifall till reservationen och 4 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla reservation 13 av Kenneth Nordgren och Anders Åkerlund om att i alla Gloria-moment med texten ”Ära åt Gud i höjden och frid på jorden bland människor som han älskar” byta ut pronomenet ”han” till ”Gud”.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Alve Svensson, Margit Borgström, Gustaf Bengtsson, Evelina Johansson och Maja Bengtsson.

Utskottets förslag beträffande Lovsången

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Block D: Den allmänna gudstjänsten, Ordet

Från tisdagens överläggning förelåg följande förslag:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till reservation 15 av Dag Sandahl om svar efter gammaltestamentliga läsningen och episteln
- ◆ bifall till motion 2017:113 av Ola Isacson och Torvald Johansson
- ◆ bifall till motion 2017: 129 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt
- ◆ bifall till motion 2017:130 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt
- ◆ bifall till av Julia Kronlid under överläggningen framlagt förslag om att förbön 4 ska strykas i kyrkohandboken.

Beslutspunkt 16, beträffande Dagens bön

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Motion om salutationen

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:92 av Hans-Olof Andrén om salutationen.

Reservation 15 avseende svar efter gammaltestamentliga läsningen och episteln

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 15 av Dag Sandahl,

dels om avslag på reservation 15,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 15 med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 15 av Dag Sandahl om att endast det i kyrkohandboken 1986 etablerade svaret efter den gammaltestamentliga läsningen och episteln ska gälla, dvs. ”Så lyder Herrens ord; Gud vi tackar dig.”

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Maja Bengtsson, Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Beslutspunkt 17, beträffande Credo

Motion om trosbekännelsen i huvudgudstjänst

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:113 av Ola Isacson och Torvald Johansson,

dels om bifall till motion 2017:113,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:113 av Ola Isacson och Torvald Johansson om anvisning vid trosbekännelsen i huvudgudstjänst.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar, Maja Bengtsson och Evelina Johansson.

Utskottets förslag beträffande Credo

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Besluts punkt 18, beträffande Förbön

Motion om Förbön 8

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:129 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt,

dels om bifall till motion 2017:129,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Jerker Schmidts begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstade för utskottets förslag.

På Jerker Schmidts begäran företogs rösträkning varvid 159 ledamöter röstade för utskottets förslag, 71 för motionen och 2 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:129 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt om lydelsen ”skydda och bevara vårt fosterland”.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bengt Kjellgren, Magnus Hedin, Peter Nordgren, Asta Matikainen Lecklin, Elisabeth Kullenberg, Madelaine Erlandsson, Claes-Johan Bonde, Jimmy Dahllöf, Helena Nordvall, Suzanne Fredborg, Kerstin Andersson-Carlsson, Margareta Nisser-Larsson, Jerker Schmidt, Olle Reichenberg, Jan G Nilsson, Britt Kilsäter, Sven Kerst, Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Anna-Karin Westerlund.

Motion om bön för konung, regering och riksdag

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:130 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt,

dels om bifall till motion 2017:130,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Julia Kronlids begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstade för utskottets förslag.

På Julia Kronlids begäran företogs rösträkning varvid 132 ledamöter röstade för utskottets förslag, 97 för motionen och 3 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:130 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt om förbön för konung, regering och riksdag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Jerker Schmidt, Olle Reichenberg, Jan G Nilsson, Evelina Johansson, Maja Bengtsson, Bengt Kjellgren, Elisabeth Kullenberg, Madelaine Erlandsson, Claes-Johan Bonde, Jimmy Dahllöf, Peter Nordgren, Suzanne Fredborg, Kerstin Andersson-Carlsson, Margareta Nisser-Larsson, Britt Kilsäter, Sven Kerst och Anna-Karin Westerlund.

Av Julia Kronlid under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Julia Kronlid under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Julia Kronlid under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på av Julia Kronlid under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Julia Kronlids begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Julia Kronlids begäran företogs rösträkning varvid 188 ledamöter röstade för avslag på förslaget, 34 för bifall till förslaget och 8 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Julia Kronlid under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Margit Borgström, Alve Svensson, Dan Sarkar, Gustaf Bengtsson, Evelina Johansson och Maja Bengtsson.

Utskottets förslag beträffande Förbön

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Block E: Den allmänna gudstjänsten, Prefation och nattvardsbön

Från tisdagens överläggning förelåg följande förslag:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till reservation 16 av Ola Isacson m.fl. angående pingsttidens prefation
- ◆ bifall till reservation 17 av Dag Sandahl angående pingsttidens prefation
- ◆ bifall till reservation 18 av Dag Sandahl angående allmän prefation 3
- ◆ bifall till motion 2017:19 punkterna 1 och 2 av Berth Löndahl och Leif Nordlander
- ◆ bifall till reservation 19 av Dag Sandahl som innebär bifall till motion 2017:19
- ◆ bifall till motion 2017:40 punkterna 1–12 av Tomas Jansson m.fl.
- ◆ bifall till reservation 20 av Kenneth Nordgren m.fl. som innebär bifall till motion 2017:40 punkt 1
- ◆ bifall till reservation 21 av Ola Isacson som innebär bifall till motion 2017:40 punkt 2 och 5
- ◆ bifall till reservation 22 av Kenneth Nordgren som innebär bifall till motion 2017:40 punkt 3
- ◆ bifall till reservation 23 av Kenneth Nordgren som innebär bifall till motion 2017:40 punkt 4
- ◆ bifall till reservation 24 av Kenneth Nordgren och Ola Isacson som innebär bifall till motion 2017:40 punkt 5
- ◆ bifall till reservation 25 av Dag Sandahl angående Nattvardsbön 4, Nattvardbön 6 och Nattvardsbön 8
- ◆ bifall till reservation 26 av Ola Isacson m.fl. som innebär bifall till motion 2017:96 punkt 3
- ◆ bifall till reservation 27 av Kenneth Nordgren som innebär bifall till motion 2017:40 punkt 6
- ◆ bifall till reservation 28 av Kenneth Nordgren som innebär bifall till motion 2017:40 punkt 7
- ◆ bifall till reservation 29 av Kenneth Nordgren m.fl. som innebär bifall till motion 2017:40 punkt 8

- ◆ bifall till motion 2017:67 av Kjell Petersson m.fl.
- ◆ bifall till motion 2017:96 punkterna 1–3 av Fredrik Sidenvall
- ◆ bifall till motion 2017:98 av Fredrik Sidenvall
- ◆ bifall till av Dag Sandahl under överläggningarna framlagt förslag att Nattvardsbön 5 ska lyda: Lovad är du, himmelens och jordens Herre, som så förbarmat dig över oss människor att du gett oss din ende Son ... Och före Instiftelseorden: ... som vi bär fram inför dig så att vi genom dem...
- ◆ bifall till av Dan Sarkar under överläggningen framlagt förslag att Nattvardsbön 14 ersätts med Nattvardsbön G i 1986 års kyrkohandbok.

Beslutspunkt 19, beträffande Prefation och nattvardsbön

Motion om Nattvardsbön 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 1 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 1 som innebär bifall till reservation 20 av Kenneth Nordgren m.fl.,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 1 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 1 tillförs en doxologi.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar, Kenneth Nordgren och Evelina Johansson.

Motion om Nattvardsbön 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 2 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 2 som innebär bifall till reservation 21 av Ola Isacson,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 2 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 2 tillförs en epikles över elementen.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Motion om Nattvardsbön 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 3 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 3 som innebär bifall till reservation 22 av Kenneth Nordgren,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 3 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 3 tillförs en epikles över elementen.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson.

Utskottets förslag beträffande Nattvardsbön 3

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att beträffande Prefation och nattvardsbön i kyrkostyrelsens förslag KsSkr 2017:6 anta utskottets förslag avseende Nattvardsbön 3 enligt bilaga 4.

Motioner om Nattvardsbön 4

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 4 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 4 som innebär bifall till reservation 23 av Kenneth Nordgren,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 4 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 4 tillförs en anamnes.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kenneth Nordgren.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 5 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 5 som innebär bifall till reservation 24 av Kenneth Nordgren och Ola Isacson,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Tomas Janssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 5 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 4 tillförs en doxologi.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar, Kenneth Nordgren och Evelina Johansson.

Reservation 25 avseende Nattvardsbön 4

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 25 av Dag Sandahl,

dels om avslag på reservation 25 av Dag Sandahl,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 25 med övervägande ja besvarat.

På Evelina Johanssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 25 av Dag Sandahl angående Nattvardsbön 4.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson och Dan Sarkar.

Av Dag Sandahl under överläggningen framlagt förslag om Nattvardsbön 5

Förslag ställdes

dels om bifall till av Dag Sandahl under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Dag Sandahl under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på av Dag Sandahl under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Dag Sandahl under överläggningen framlagt förslag.
Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson.

Motioner om Nattvardsbön 6

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:133 av Anders Roos om nattvardsbön 6.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:96 punkt 3,
dels om bifall till motion 2017:96 punkt 3 som innebär bifall till reservation 25 avseende nattvardsbön 6 av Dag Sandahl och reservation 26 av Ola Isacson m.fl.,
och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Dag Sandahls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Dag Sandahls begäran företogs rösträkning varvid 166 ledamöter röstade för utskottets förslag, 57 för motionen och 7 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:96 punkt 3 av Fredrik Sidenvall om att framställningen av Gud som vår moder i nattvardsbön 6 inte ska ingå i den nya kyrkohandboken.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Fredrik Sidenvall, Moni Höglund, Margit Borgström, Alve Svensson, Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Utskottets förslag beträffande Nattvardsbön 6

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att beträffande Prefation och nattvardsbön i kyrkostyrelsens förslag KsSkr 2017:6 anta utskottets förslag avseende Nattvardsbön 6 enligt bilaga 4.

Motioner om Nattvardsbön 7

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 6 av Tomas Jansson m.fl.,
dels om bifall till motion 2017:40 punkt 6 som innebär bifall till reservation 27 av Kenneth Nordgren,
och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 6 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 7 tillförs en anamnes.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kenneth Nordgren.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 7 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 7 som innebär bifall till reservation 28 av Kenneth Nordgren,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 7 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 7 tillförs en doxologi.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar, Kenneth Nordgren och Evelina Johansson.

Motion om Nattvardsbön 8

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 8 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 8 som innebär bifall till reservation 29 av Kenneth Nordgren m.fl.,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 8 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 8 tillförs en eukaristi.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kenneth Nordgren.

Reservation 25 avseende Nattvardsbön 8

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 25 avseende nattvardsbön 8 av Dag Sandahl,

dels om avslag på reservation 25,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservationen med övervägande ja besvarat.

På Evelina Johanssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för avslag på reservationen.

På Evelina Johanssons begäran företogs rösträkning varvid 191 ledamöter röstade avslag på reservationen, 37 för reservationen och 3 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 25 av Dag Sandahl.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson och Dan Sarkar.

Motion om Nattvardsbön 10

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 9 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 9,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 9 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 10 tillförs en anamnes.

Motion om Nattvardsbön 11

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 10 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 10,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 10 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 11 tillförs en anamnes.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson.

Utskottets förslag beträffande Nattvardsbön 11

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avseende Nattvardsbön 11 enligt bilaga 4.

Motion om Nattvardsbön 12

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 11 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 11,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 11 av Tomas Jansson m.fl. angående nattvardsbön 12.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson.

Motion om Nattvardsbön 13

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 12 av Tomas Jansson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:40 punkt 12,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:40 punkt 12 av Tomas Jansson m.fl. om att nattvardsbön 13 i slutalternativ 1 tillförs en avslutande doxologi.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Tomas Jansson i en skriftlig reservation.

Jag reserverar mig till förmån för min motion 2017:40, vilken jag önskar skulle ha bifallits i sin helhet. Nattvardsböner bör ansluta till uppmaningarna i det ekumeniska BEM-dokumentet så långt det är möjligt. Det är olyckligt att Svenska kyrkan i sin nya handbok valt att ta ett steg tillbaka, jämfört med 1986 års handbok, i ambitionen att ansluta till internationella ekumeniska strömningar.

Av Dan Sarkar under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag avseende Nattvardsbön 14,

dels om bifall till av Dan Sarkar under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Dan Sarkars begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå av Dan Sarkar under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Motion om nattvardsbönerna

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:96 punkt 1 av Fredrik Sidenvall,

dels om bifall till motion 2017:96 punkt 1,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Fredrik Sidenvalls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Fredrik Sidenvalls begäran företogs rösträkning varvid 196 ledamöter röstade för utskottets förslag, 34 för motionen och 2 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:96 punkt 1 av Fredrik Sidenvall om kyrkohandbokens nattvardsböner.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Fredrik Sidenvall, Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Motion om att material ur Artos missale införs i kyrkohandboken som möjliga alternativ

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:19 punkterna 1 och 2 av Fredrik Sidenvall,

dels om bifall till motion 2017:19 punkterna 1 och 2 som innebär bifall till reservation 19 av Dag Sandahl,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:19 punkterna 1 och 2 av Fredrik Sidenvall om prefationer och eukaristiska böner.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Motion om acklamation efter instiftelseorden

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:67 av Kjell Petersson m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:67,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:67 av Kjell Petersson m.fl. om acklamation efter instiftelseorden.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kjell Petersson, Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Motion om eukaristiska böner

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:72 av Dag Sandahl om eukaristiska böner.

Motion om bruket av epikles

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:96 punkt 2 av Fredrik Sidenvall,

dels om bifall till motion 2017:96 punkt 2,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:96 punkt 2 av Fredrik Sidenvall om bruket av epikles.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Fredrik Sidenvall, Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Motion om prefation på Mariadag

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:98 av Fredrik Sidenvall,

dels om bifall till motion 2017:98,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Fredrik Sidenvalls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:98 av Fredrik Sidenvall om prefation på Mariadag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Fredrik Sidenvall, Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Reservation 16 avseende pingsttidens prefation

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 16 av Ola Isacsson m.fl.,

dels om avslag på reservation 16,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 16 med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 16 av Ola Isacsson m.fl. angående pingsttidens prefation.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Alve Svensson, Margit Borgström, Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Reservation 17 avseende pingsttidens prefation

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 17 av Dag Sandahl,

dels om avslag på reservation 17,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 17 med övervägande ja besvarat.

På Evelina Johanssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för avslag på reservation 17.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 17 av Dag Sandahl angående pingsttidens prefation.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Reservation 18 avseende allmän prefation 3

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 18 av Dag Sandahl,

dels om avslag på reservation 18,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 18 med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 18 av Dag Sandahl angående allmän prefation 3.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Mot kyrkomötets beslut rörande beslutspunkt 19 i dess helhet *reserverade* sig Maja Bengtsson.

Block F: Den allmänna gudstjänsten, Sanctus, Herrens bön, Brödsbrytelsen, Agnus Dei och Sändningen

Från tisdagens överläggning förelåg följande förslag:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2017:7 punkterna 1 och 2 av Bertil Murray
- ◆ bifall till motion 2017:122 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt
- ◆ bifall till motion 2017:154 av Bertil Murray
- ◆ bifall till reservation 30 av Dag Sandahl om att Sanctus alternativ 3 bör utgå
- ◆ bifall till reservation 31 av Dag Sandahl angående Agnus Dei alternativ 6
- ◆ bifall till av Maja Bengtsson under överläggningen framlagt förslag att O Guds lamm nr 4 ska tas bort.

Besluts punkt 20, beträffande Sanctus, Herrens bön, brödsbrytelsen och Agnus Dei

Motion om att infoga översättningen Fader vår parallellt med Vår Fader

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:7 punkt 1 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:7 punkt 1,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:7 punkt 1 av Bertil Murray om att i nya kyrkohandbokens skilda gudstjänstordningar liksom tidigare infoga översättningen ”Fader vår” parallellt med ”Vår Fader”.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Karl-Gunnar Svensson, Kerstin Rossipal, Evelina Johansson och Dan Sarkar.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Leif Nordlander i en skriftlig reservation.

Jag reserverar mig mot att förneka enkelhet i användning av Herrens bön i handboken istället för att den står i appendix.

Motion om formuleringen av Herrens bön

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:7 punkt 2 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:7 punkt 2,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:7 punkt 2 av Bertil Murray om att uppdra till kyrkostyrelsen att i Sveriges kristna råd initiera en förnyad översyn av Herrens bön så att formuleringen ”liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss” justeras.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kerstin Rossipal, Evelina Johansson och Dan Sarkar.

Motion om Herrens bön

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:122 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt,

dels om bifall till motion 2017:122,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Julia Kronlids begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Julia Kronlids begäran företogs rösträkning varvid 135 ledamöter röstade för utskottets förslag, 90 för motionen och 5 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:122 av Mats Hagelin och Jerker Schmidt om att i förslaget till ny kyrkohandbok infoga bönen Fader vår parallellt med Vår Fader i enlighet med kyrkohandboken från 1986.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Jerker Schmidt, Ulla Littgren, Margareta Nisser-Larsson, Kerstin Rossipal, Suzanne Fredborg, Gustaf Bengtsson, Britt Kilsäter, Jimmy Dahllöf, Claes-Johan Bonde, Elisabeth Kullenberg, Madelaine Erlandsson, Jan G Nilsson, Helena Nordvall, Asta Matikainen Lecklin, Magnus Hedin, Bengt Kjellgren, Anna-Karin Westerlund, Olle Reichenberg, Sven Kerst, Leif Nordlander, Evelina Johansson och Dan Sarkar.

Motion om Sanctus

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:154 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:154,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:154 av Bertil Murray om att justera texten i Helig 2 på så sätt att Herre Gud allsmäktig ersätts med Herre Gud Sebaot och att Ära åt Gud i höjden ersätts med Hosianna i höjden.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Reservation 30 avseende Sanctus alternativ 3

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 30 av Dag Sandahl,

dels om avslag på reservation 30,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 30 med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 30 av Dag Sandahl om att Sanctus alternativ 3 bör utgå.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Reservation 31 avseende Agnus Dei alternativ 6

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 31 av Dag Sandahl,

dels om avslag på reservation 31,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 31 med övervägande ja besvarat.

På Evelina Johanssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstade för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 31 av Dag Sandahl om Agnus Dei alternativ 6.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Leif Nordlander i en skriftlig reservation.

Jag reserverar mig mot att kyrkomötet i detta avseende går in på en reformert syn på nattvarden mot den lutherska läran om realpresens.

Av Maja Bengtsson under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Maja Bengtsson under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av Maja Bengtsson under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på av Maja Bengtsson under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Evelina Johanssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstade för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Maja Bengtsson under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Utskottets förslag beträffande Sanctus, Herrens bön, brödsbrytelsen och Agnus Dei

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att beträffande Sanctus, Herrens bön, Brödsbrytelsen och Agnus Dei i kyrkostyrelsens förslag KsSkr 2017:6 anta utskottets förslag avseende Brödsbrytelsen enligt bilaga 4 och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i denna del.

Mot kyrkomötets beslut i beslutspunkt 20 i dess helhet *reserverade* sig Maja Bengtsson.

Beslutspunkt 21, beträffande Sändningen

Utskottets förslag beträffande Sändningen

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att beträffande Sändningen i kyrkostyrelsens förslag i skrivelse KsSkr 2017:6 anta utskottets förslag avseende benämningen på "Psalm", rubriken Sändning, uppställningen av Psalm och/eller Avslutande musik (postludium), anvisningstexten till momentet Psalm och de konsekvensändringar som dessa förslag föranleder, enligt bilaga 4 och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i denna del.

Block G: Den allmänna gudstjänsten, övriga gudstjänster

Från tisdagens överläggning förelåg följande förslag:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till utskottet förslag utom när det gäller påsknattsmässans anvisningstext
- ◆ bifall till reservation 32 av Kenneth Nordgren och Alve Svensson om doppåminnelse.

Beslutspunkt 22, beträffande Julotta

Utskottets förslag beträffande Julotta

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att i ordningen för Julotta ska asterisk finnas vid momenten Evangelium, Trosbekännelsen och Välsignelsen och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Beslutspunkt 23, beträffande Långfredagsgudstjänst

Utskottets förslag beträffande Långfredagsgudstjänst

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag avseende ordningen för Långfredagsgudstjänst:
att asterisk ska finnas vid momenten Tredje läsningen, Trosbekännelsen och Välsignelsen,
att momentet Trosbekännelsen ska vara fakultativt,
att införa Psalm, som är fakultativ, efter Första läsningen,
att avslutningsorden efter läsningarna ska tas bort, samt
utskottets förslag beträffande Långfredagsgudstjänst avseende Tredje läsningen enligt bilaga 4 och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Beslutspunkt 24, beträffande Påsknattsmässa

Utskottets förslag beträffande Påsknattsmässans anvisningstext

Förslag ställdes

- dels* om bifall till utskottets förslag avseende Påsknattsmässans anvisningstext,
- dels* om avslag på utskottets förslag till förmån för kyrkostyrelsens förslag avseende Påsknattsmässans anvisningstext,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till kyrkostyrelsens förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla kyrkostyrelsens förslag i skrivelse KsSkr 2017:6 avseende Påsknattsmässans anvisningstext: att ”Påsknattsmässan kan gestaltas på olika sätt utifrån påskens tema.”

Utskottets förslag beträffande Påskrop

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta utskottets förslag avseende anvisningstexten till momentet Påskrop enligt bilaga 4.

Reservation 32 avseende doppåminnelse

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 32 av Kenneth Nordgren och Alve Svensson,

dels om avslag på reservation 32,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 32 med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 32 av Kenneth Nordgren och Alve Svensson om doppåminnelsen.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kenneth Nordgren, Evelina Johansson, Alve Svensson och Margit Borgström.

Mot kyrkomötets beslut i beslutspunkt 24 i dess helhet *reserverade* sig Maja Bengtsson.

Beslutspunkt 25, beträffande Sjukkommunion

Utskottets förslag beträffande Sjukkommunion

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att byta ordning mellan de två alternativen till Bön om förlåtelse enligt bilaga 4.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att byta ut det första Förlåtelseordet i ordningen för Sjukkommunion mot Förlåtelseord 3 i Den allmänna gudstjänsten enligt bilaga 4.

Block H: De kyrkliga handlingarna

Från tisdagens överläggning förelåg följande förslag:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till reservation 36 Anders Åkerlund angående bön över ringen/ringarna
- ◆ bifall till motion 2017:14 punkterna 1–4 av Bertil Murray m.fl.
- ◆ bifall till reservation 35 av Alve Svensson som innebär avslag på utskottets förslag med anledning av motion 2017:153
- ◆ bifall till motion 2017:103 punkterna 1–4 av Dag Sandahl
- ◆ bifall till motion 2017:78 punkt 2 av Aron Emilsson och Julia Kronlid
- ◆ bifall till motion 2017:65 punkt 3 av Kjell Petersson
- ◆ bifall till motion 2017:63 av Kjell Petersson och Dan Sarkar
- ◆ bifall till reservation 34 av Kenneth Nordgren och Dag Sandahl angående formuleringen av Lovprisning i vigselgudstjänst
- ◆ bifall till reservation 38 av Kenneth Nordgren och Dag Sandahl angående formuleringen av Tillkännagivandet i vigselgudstjänst
- ◆ bifall till reservation 39 av Kenneth Nordgren angående formuleringen av Tillkännagivandet i vigselgudstjänst
- ◆ bifall till reservation 40 av Kenneth Nordgren angående extra moment för psalm/musik mellan Herrens bön och vigseltal
- ◆ bifall till av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag 1 att vigselgudstjänstens inledningsord ska inledas ”Åktenskapet är ett heligt förbund, förordnat och välsignat av Gud, himmelens och jordens skapare.”
- ◆ bifall till av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag 2 att bön 1 och 7 för begravningsgudstjänst slutar ”genom Jesus Kristus, vår Herre”, att bön 4 slutar ”genom honom, Jesus Kristus, vår Herre” samt att bön 5 slutar ”du som lever och råder i evighet”.

Besluts punkt 26, beträffande dop och konfirmation*Motion om fråga till konfirmanderna*

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:63 av Kjell Petersson och Dan Sarkar,

dels om bifall till motion 2017:63,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Evelina Johanssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Evelina Johanssons begäran företogs rösträkning varvid 146 ledamöter röstade för utskottets förslag, 76 för motionen och 4 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:63 om fråga till konfirmanderna.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kjell Petersson, Dan Sarkar, Moni Höglund, Evelina Johansson, Karl-Gunnar Svensson och Gustaf Bengtsson.

Motion om doppåminnelse

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:65 punkt 3 av Kjell Petersson,

dels om bifall till motion 2017:65 punkt 3,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:65 punkt 3 av Kjell Petersson om doppåminnelse i påsknattsmässan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kjell Petersson, Dan Sarkar och Evelina Johansson.

Utskottets förslag beträffande dop och konfirmation

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att med anledning av motion 2017:65 punkt 1 anta det inledningsord som föreslås i motionen som det fjärde inledningsordet i doggudstjänsten i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I enligt bilaga 4.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:65 punkt 2 av Kjell Petersson om det andra inledningsordets tre sista rader.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag avseende dop och konfirmation:

att det andra inledningsordet i doggudstjänsten ändras,

att anvisningstexten angående doptal i doggudstjänsten ändras,

att orden i Sändningsord i Konfirmationsmessa/-gudstjänst ändras,

att inledningsordet till frågan till konfirmanderna ändras, och

att benämningen av konfirmanderna justeras enligt bilaga 4.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:65 punkt 1 av Kjell Petersson om det första inledningsordet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:65 punkt 4 av Kjell Petersson om alternativ dopbön.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kjell Petersson och Dan Sarkar.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:65 punkt 5 av Kjell Petersson om den första dopbönens åttonde rad.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:70 av Kjell Petersson och Berth Löndahl om smörjelse med olja vid konfirmation och dop.

Mot kyrkomötets beslut i beslutspunkt 26 i dess helhet *reserverade* sig Maja Bengtsson.

Besluts punkt 27, beträffande bikt

Motion om bikten

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:14 punkterna 1–4 av Bertil Murray m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:14 punkterna 1–4,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:14 punkterna 1–4 av Bertil Murray m.fl. om bikten.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson och Maja Bengtsson.

Utskottets förslag beträffande bikt

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Besluts punkt 28, beträffande vigsel

Motion om att låta David och Jonatan vara med vid vigselgudstjänst

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:153 av Jerker Schmidt och Niklas Larsson om att låta 1 Samuelsbokens text om David och Jonatan vara med vid vigselgudstjänst.

Utskottets förslag med anledning av motion 2017:153

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att med anledning av motion 2017:153 av Jerker Schmidt och Niklas Larsson infoga bibelord för 1 Samuelsboken 20:17, 41–42 i ordningen för vigselgudstjänst,

dels om avslag på utskottets förslag och bifall till reservation 35 av Alve Svensson,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att med anledning av motion 2017:153 av Jerker Schmidt och Niklas Larsson infoga bibelord från 1 Samuelsboken 20:17, 41–42 i ordningen för vigselgudstjänst enligt bilaga 4.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Alve Svenson, Margit Borgström, Maja Bengtsson, Karl-Gunnar Svensson, Evelina Johansson, Dan Sarkar och Gustaf Bengtsson i en skriftlig reservation.

Vi reserverar oss mot införandet av bibeltexten ur 1 Samuelsboken kapitel 20:17, 41–42 i kyrkohandbokens ordning för vigsel. För den som läser sammanhanget blir det klart att relationen mellan David och Jonatan visserligen är en mycket stark vänskapsrelation, men saknar anknytning till parrelation. Därför är den inte lämplig i vigselns sammanhang.

Utskottets förslag beträffande kompletterande anvisningar för vigselgudstjänst

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att kyrkomötets beslut om kompletterande anvisningar till kyrkohandbokens ordning för vigselgudstjänst (SvKB 2009:3) ska upphöra att gälla när en ny kyrkohandbok tas i bruk.

Motion om lovprisningen i vigselordningen

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:103 punkt 1 av Dag Sandahl,

dels om bifall till motion 2017:103 punkt 1,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:103 punkt 1 av Dag Sandahl om att i vigselordningen i nya kyrkohandboken ska lovprisningen inte vara fakultativ.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Stefan Aro, Evelina Johansson, Maja Bengtsson och Dan Sarkar.

Motion om lovprisningens lydelse i vigselordningen

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:103 punkt 2 av Dag Sandahl,

dels om bifall till motion 2017:103 punkt 2,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:103 punkt 2 av Dag Sandahl om att lovprisningens andra sats ska lyda ”underbart har du skapat man och kvinna”.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Stefan Aro, Evelina Johansson, Maja Bengtsson, Dan Sarkar och Gustaf Bengtsson.

Reservation 34 avseende lovprisningen i vigselgudstjänst

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 34 av Kenneth Nordgren och Dag Sandahl,

dels om avslag på reservation 34,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 34 med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå reservation 34 av Kenneth Nordgren och Dag Sandahl om formulering av Lovprisning i Vigselgudstjänst.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kenneth Nordgren, Dan Sarkar och Maja Bengtsson.

Motion om Tillkännagivandet i vigselordningen

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:103 punkt 3 av Dag Sandahl,

dels om bifall till motion 2017:103 punkt 3 som innebär bifall till reservation 38 av Kenneth Nordgren och Dag Sandahl,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:103 punkt 3 av Dag Sandahl om meningen ”Era löften om ömsesidig kärlek och trohet påminner om Guds omsorg och kärlekens gåva” vid Tillkännagivandet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Stefan Aro, Dan Sarkar, Evelina Johansson, Kenneth Nordgren och Maja Bengtsson.

Motion om förbönens lydelse i vigselordningen

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:103 punkt 4 av Dag Sandahl,

dels om bifall till motion 2017:103 punkt 4,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:103 punkt 4 av Dag Sandahl om att förbönen ska uttrycka att man och kvinna förenats i äktenskapet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Stefan Aro, Dan Sarkar, Maja Bengtsson och Evelina Johansson.

Reservation 36 avseende bön över ringen/ringarna

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 36 av Anders Åkerlund,

dels om avslag på reservation 36,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 36 med övervägande ja besvarat.

På Anders Åkerlunds begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 36 av Anders Åkerlund om att ”bön över ringen/ringarna” får omvänd ordning och lyder ”bön över ringarna/ringen”.

Av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag 1

Förslag ställdes

dels om bifall till av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag 1,
dels om avslag på av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Evelina Johanssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Evelina Johanssons begäran företogs rösträkning varvid 179 ledamöter röstade för avslag på förslaget, 44 för bifall till förslaget och 7 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag 1.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Dan Sarkar, Fredrik Sidenvall, Maja Bengtsson och Leif Nordlander i en skriftlig reservation.

Äktenskapet är inte något som människor hittat på och Gud bestämt sig för att välsigna. Det är just ”ett heligt förbund, förordnat och välsignat av Gud, himmelens och jordens skapare” som människor av Honom inbjuds att ingå i.

Då detta är något självklart i en luthersk kyrka bör det också framgå tydligt i kyrkohandboken.

Reservation 39 avseende formuleringen av tillkännagivandet i vigselgudstjänst

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 39 av Kenneth Nordgren,
dels om avslag på reservation 39,
och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 39 med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 39 av Kenneth Nordgren om att ersätta ”Må Guds välsignelse omsluta er nu och alltid” med formuleringen ”Må Gud vara med er”.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kenneth Nordgren.

Reservation 40 avseende extra moment för psalm/musik mellan Herrens bön och vigseltal

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 40 av Kenneth Nordgren,
dels om avslag på reservation 40,
och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på reservation 40 med övervägande ja besvarat.

På Sofija Pedersen Videkes begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för avslag på reservation 40.

På Kenneth Nordgrens begäran företogs rösträkning varvid 88 ledamöter röstade för avslag på reservationen, 109 för bifall till reservationen och 32 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla reservation 40 av Kenneth Nordgren om att det i ordning för Vigselgudstjänst ska finnas en angiven fakultativ möjlighet att placera in ”Psalm/musik” som ett extra moment mellan Herrens bön och Vigseltal.

Utskottets förslag beträffande vigsel

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2017:47 av Boel Johansson om tillägg i anvisningar för vigselgudstjänst.

Besluts punkt 29, beträffande begravning

Av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag 2

Förslag ställdes

dels om bifall till av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag 2,
dels om avslag på av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om avslag på av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Evelina Johansson under överläggningen framlagt förslag 2.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson, Dan Sarkar, Fredrik Sidenvall, Maja Bengtsson och Leif Nordlander i en skriftlig reservation.

Om bönesluten är så varierade som i förslaget blir församlingens ”Amen” endast ett amen i teorin.

Om vi menar allvar med att hela församlingen ska få stämma in i ett gemensamt amen bör antalet böneslut vara få och därmed ofta återkommande.

Motion om griftetalsavslutning

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:34 av Dan Sarkar om griftetalsavslutning.

Motion om alternativ vid överlåtelsen i begravningsgudstjänsten

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:127 av Lisa Tegby m.fl. om alternativ vid överlåtelsen i begravningsgudstjänsten.

Utskottets förslag beträffande Begravning

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag om ändringar i anvisningstexten till Begravning enligt bilaga 4 och i övrigt bifalla kyrkostyrelsens förslag i denna del av skrivelse KsSkr 2017:6.

Beslutspunkt 30, beträffande Tacksägelse över nyfödda och adopterade*Motion om tacksägelse över nyfödda och adopterade*

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:78 punkt 2 av Aron Emilsson och Julia Kronlid,

dels om bifall till motion 2017:78 punkt 2,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:78 punkt 2 av Aron Emilsson och Julia Kronlid om att se över möjligheterna att införa tacksägelse i samband med att barn i församlingen fötts eller adopterats.

Block I: Beslut om kyrkohandboksförslaget

Från tisdagens överläggning förelåg följande förslag:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till utskottets förslag med undantag av Välsignelsen enligt bilaga 4 och Anvisningarna till Påsknattsmässan där det föreslås bifall till kyrkostyrelsens förslag i dessa delar
- ◆ bifall till motion 2017:21 av Berth Löndahl m.fl.
- ◆ bifall till reservation 1 av Dag Sandahl om avslag på kyrkohandboksförslaget och bifall till motion 2017:21 av Berth Löndahl m.fl.
- ◆ bifall till motion 2017:4 punkt 2 av Bertil Murray.

Beslutspunkt 1, beträffande Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I*Motion om att avslå kyrkohandboksförslaget*

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:21 punkt 1 av Berth Löndahl m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:21 punkt 1 som innebär bifall till reservation 1 av Dag Sandahl,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Berth Löndahls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstade för utskottets förslag.

På Berth Löndahls begäran företogs rösträkning varvid 199 ledamöter röstade för utskottets förslag, 27 för motionen och 4 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:21 punkt 1 av Berth Löndahl m.fl. om att avslå förslaget till kyrkohandbok.

Motion om att utse en ny arbetsgrupp för att ta fram ett nytt kyrkohandboksförslag

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:21 punkt 2 av Berth Löndahl m.fl.,

dels om bifall till motion 2017:21 punkt 2 som innebär bifall till reservation 1 av Dag Sandahl,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Berth Löndahls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Berth Löndahls begäran företogs rösträkning varvid 201 ledamöter röstade för utskottets förslag, 26 för motionen och 3 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:21 punkt 2 av Berth Löndahl m.fl. om att uppdra till kyrkostyrelsen att utse en ny arbetsgrupp för att komma med ett nytt förslag till kyrkohandbok.

Utskottets förslag beträffande Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag beträffande Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I,

dels om avslag på utskottets förslag,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Evelina Johanssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att hon fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I i enlighet med kyrkostyrelsens förslag och med de ändringar och tillägg som föranleds av utskottets förslag samt med de justeringar som kyrkomötet redan beslutat om i detta ärende, att användas i gudstjänster från och med pingstdagen 2018.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Gustaf Bengtsson, David Lång, Aron Emilsson, Anders Ahl och Julia Kronlid.

Mot kyrkomötets beslut i beslutspunkt 1 i dess helhet *reserverade* sig Berth Löndahl, Leif Nordlander, Dag Sandahl, Kjell Petersson, Evelina Johansson, Fredrik Sidenvall, Stefan Aro, Bertil Murray, Dan Sarkar, Maja Bengtsson och John-Erik Sturesson.

Kyrkomötet har den 23 november 2017 beslutat om en ny kyrkohandbok. Undertecknade reserverar sig mot beslutet till förmån för motion 2017:21 och därmed avslag för kyrkohandboksförslaget. Skäl för denna reservation har vi framfört i motioner, utskottsreservationer och i plenardebatten.

Det förslag som förelegat till kyrkohandbok har kritiserats hårt och på många sätt. Trots detta har förslaget nu blivit av kyrkomötet fastställt Kyrkohandbok.

I korthet vill vi framföra följande skäl för vår reservation:

- Själva handboksarbetet har gällt sådant som avsaknad av öppenhet, toppstyrning, bristande lyhördhet för kritik och synpunkter, hemligstämpling av dokumentation osv. Misstron har varit påtaglig vilket Grant Thorntons revisionsrapport mer än bekräftar.
- Musiken har mycket övrigt att önska, vilket den omfattande kritiken påtalat. Omtag hade behövts på ett tidigt stadium, vilket de många avhoppen av musikalisk expertis visat.
- Den språkliga halten är otillräcklig. Kritiken mot den språkliga halten har varit förödande. I en artikel i Kyrkans tidning 6/2017 redovisas hur artiklar om språket i handboken har förhållit sig. Då är det uppseendeväckande att av ca 130 artiklar om språket var ca 90 negativa och ca 40 neutrala. *Ingen* var positiv. Utfallet talar för sig självt. Kyrkohandboksförslaget har visserligen stor

språklig bredd med mer eller mindre gott resultat. Goda formuleringar med såväl historisk som ekumenisk bredd och teologiskt välformulerade finns det mycket av. Annat håller dock inte måttet för ett gott språk utan liknar närmast banala fraser. Som spontana formuleringar av prästen fungerar de kanske bra, som i kyrkohandboken stadfästa formuleringar är de mer tveksamma. Av kyrkohandbokens språk måste krävas att det har slitstyrka, teologisk halt, en viss tidlöshet och att tidstypiska signalord och banala fraser undviks. De senare förlorar snabbt sin fräschör, varför det förslag till kyrkohandbok som nu föreligger, lär åldras i förtid om det skulle antas.

- Teologiskt menar vi att den antagna kyrkohandboken är otydlig på många punkter. En kyrkohandboks teologi syns inte bara i vad som sägs utan också i vad som undviks att sägas. Här blir förslaget problematiskt. För mässans ordo räcker det inte med att de fyra delarna, samling, ordet, måltiden och sändningen, finns där. De måste också fyllas med ett innehåll som teologiskt och språkligt kan kännas igen oavsett var inom Svenska kyrkan man firar gudstjänst – och än mer, att det föreligger en ekumenisk samhörighet, historisk kontinuitet och biblisk förankring.

Det förslag som föreligger ger anledning att förmoda att kyrkohandboks-kommittén inte sällan avsiktligt velat undvika väsentliga teologiska utsagor och klassiska liturgiska formuleringar. Visserligen angavs i direktiven att man i handboksarbetet skulle beakta det inklusiva språket. Men risken är uppenbar att klassiska begrepp som det råder ekumenisk konsensus om på många håll riskerar att lysa med sin frånvaro. Det går att kryssa sig fram genom att i moment efter moment välja sådana alternativ att det blir tveksamt, huruvida den mässa som firas kan betraktas som förankrad i kyrkans tro. Ibland tar sig försöken att ge utrymme för alternativ till tilltal och begrepp som Herre, Fader, Son, Frälsare och synd nästan komiska uttryck. Inte minst i inledningsorden har banala fraser letat sig in där tidlösa och beprövade formuleringar ersatts av närmast pekorala inslag, vilka för stunden kan tilltala som attraktiva och inkännande. I stort sett är det endast ett icke-fakultativt moment som bevarar kyrkans tro på Gud som Fader, nämligen den bön som Jesus lärt oss, *Vår fader*.

Så är det inledande alternativet ”I Guds, den treeniges namn” en i och för sig god formulering men om avsikten är att undvika den klassiska treenighetsbekännelsen till Fadern och Sonen och den helige Ande, så bottnar det i samma tveksamma utsaga som den allt mer förekommande formeln: I Skaparens, befriarens och livgiverskans namn. Guds funktion framhävs framför Guds person och vad Gud gör – skapar, befriar och ger liv – betonas mer än vem Gud *är* – Fader, Son och helig Ande. Handlandet betonas mer än varandet som ligger i själva gudsnamnet *Jag är*.

I flera av inledningsorden och syndabekännelserna är det påtagligt att man vill undvika begreppet synd. Alternativ 4 för syndabekännelsen och alternativ 2 för förlåtelseordet är exempel. Men synd helas inte, den försonas och förlåts. Om detta blir otydligt blir även Kristi gärning oklar. De alternativa svaren på bibelläsningarna är ett annat exempel på tvetydighet.

Men fenomenet återfinns i fler moment, där man strävat efter nya formuleringar, t.ex. i alternativ till *Sursum corda* och *Agnus Dei*. I flera av de eukaristiska bönerna blir realpresensen otydlig och närmar sig snarast en ubikvitet – en allmän gudsnärvaro i mässan.

Problemet med många av de nya formuleringarna är att de lär nötas ut, den teologiska stringensen blir otydlig och någonting av det Allraheligaste, som vi i mässan står inför, döljs. Det är fullt möjligt att fira en teologiskt ekumeniskt och historiskt haltlös mässa, inte främst genom vad som sägs utan genom vad man undviker att säga, bekänna och bedja.

Liturgins teologi och dess språkliga uttryck kräver en tidlöshet för att bära mitt i tiden. Att fira mässa är mer än en handling i nuet. Den firas i gemenskap med dem som gått före oss och som kommer efter oss. Och med dem som firar den på andra håll i världen. Det är vare sig prästens uppfattning eller dagens aktuella trosbilder som ska färga mässan utan det gemensamma allmänkyrkliga liturgiska arvet. En kyrkohandbok som liknar ett smörgåsbord, där varje församling och präst kan ta för sig av sina favoriter, riskerar att bli ett uppbrott från den stora kyrkogemenskapen i alla tider och överallt.

Liturgin är, som någon har sagt, ”till för att samtidigt uppenbara och dölja Gud”. Den bör ha, som Basileios den store visade på, en ”avsiktlig gåtfullhet”.

Vi reserverar oss därför mot beslutet om ny kyrkohandbok för Svenska kyrkan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dag Sandahl i en skriftlig reservation.

När ”det nya kyrkomötet” infördes år 1982 gjordes en tydlig markering. Den gäller fortsatt.

Sven-Erik Pernler:

”Herr ärkebiskop! Det beslut som nu har fattats innebär att förhållandet mellan stat och kyrka på ett avgörande sätt förändras och att kyrkans hittillsvarande relativa frihet väsentligt inskränks. En sådan utveckling är ytterst olycklig i ett pluralistiskt samhälle och helt oförenlig med de senaste årtiondenas strävanden att ge kyrkan större självständighet. Det måste djupt beklagas att man nu i stället slår in på rakt motsatt väg.

Ett kyrkomöte med den beslutade sammansättningen saknar auktoritet i frågor som avser lära och lärotolkning, förkunnelse och sakramentsförvaltning, och det kan befaras att dess beslut i sådana frågor inte kommer att åtnjuta respekt.

Med hänvisning till vad jag nu anfört får jag anmäla reservation mot det fattade beslutet.”

Jag konstaterar att det nu fattade beslutet om kyrkohandbok avviker från en handboksrevision i allmänkyrklig riktning, det vill säga den grundhållning som gällt i Svenska kyrkan sedan arbetet med *Kyrkohandbok 1942*.

Vi har en förpliktelse till och ett ekumeniskt ansvar utifrån Kyrkornas Världsråds portalparagraf:

The World Council of Churches is a fellowship of churches which confess the Lord Jesus Christ as God and Saviour according to the scriptures and therefore seek to fulfil together

their common calling to the glory of the one God, Father, Son and Holy Spirit.

Den faktiska samsyn, som föreligger ekumeniskt och de teologiska insikter som blivit allmänna, har nonchalerats i kyrkohandboksarbetet. BEM-dokumentet angav en gemensam struktur från vilken nu Svenska kyrkan distanserar sig sakligt och språkligt. Detta är uppenbart när det gäller det för Kyrkan konstituerande som kristologi och trinitetslära, men också när det handlar om nattvardens förhållande till Kristi offer.

Vad gäller kyrkomusiken har kritik framförts under lång tid, men i alltför liten utsträckning påverkat kyrkohandboksarbetet. Om detta finns, såvitt jag förstår, en rätt bred samsyn.

Kyrkomötets revisorer riktar en uppseendeväckande kritik mot kyrkohandboksprocessen. Det är självklart så, att denna kritiserade process återverkat på kyrkohandbokens innehåll. Jag menar att detta förhållande borde innebära, att en kyrkohandbok inte antagits nu.

Min bedömning är att receptionsprocessen kommer att visa vilket svagt stöd kyrkohandboksarbetet fått och får. Jag beklagar detta faktum. Ett mer transparent och inkluderande arbetsätt hade kunnat förhindra det misslyckande vi nu ser och fortsatt kommer att se.

Min förhoppning är att musiker och teologer i andra former fortsatt kommer att arbeta för att ge oss liturgiskt och musikaliskt material som håller högsta kvalitet. Den kyrkliga förnyelsens utmaningar upphör inte på grund av ett klubbslag i ett kyrkomöte med en sammansättning som Svenska kyrkans. Som det upprepats under det senaste året är Kyrkan *semper reformanda*. Också nu.

Jag reserverar mig mot det fattade beslutet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Leif Nordlander i en skriftlig reservation.

Jag reserverar mig mot att anta ny kyrkohandbok då den ej läromässigt, språkligt och musikaliskt har en sådan kvalitet som man kan förvänta sig av Sveriges största kyrkosamfund, Svenska kyrkan.

Beslutspunkt 2, beträffande ändringar i kyrkoordningen

Motion om regelverk för den liturgiska musiken

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2017:4 punkt 2 av Bertil Murray,

dels om bifall till motion 2017:4 punkt 2,

och förklarade ordföranden att hon fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:4 punkt 2 av Bertil Murray om att uppdra till kyrkostyrelsen att lägga fram förslag om ändring i kyrkoordningen för att motsvarande regelverk som gäller för psalmvalet ska gälla för den liturgiska musiken.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Evelina Johansson och Maja Bengtsson.

Motion om fortsatt nyskapande till de texter som finns i Serie A

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:5 punkt 1 av Bertil Murray om att vad gäller de musikaliska partierna i den nya kyrkohandboken för församlingens gudstjänster tillåta fortsatt nyskapande till de texter som återfinnes i Serie A.

Motion om kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:85 punkt 4 av Erik Sjöstrand m.fl. om att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen i enlighet med KsSkr 2017:6.

Motion om annan musik till kyrkohandbokens texter

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2017:126 punkterna 1–3 av Ola Isacsson och Torvald Johansson om annan musik till kyrkohandbokens texter.

Utskottets förslag beträffande ändringar i kyrkoordningen

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag beträffande ändringar i kyrkoordningen i kyrkostyrelsens förslag i KsSkr 2017:6 punkt 2 att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt bilaga 4 med den av Läronämnden föreslagna justeringen som kyrkomötet redan beslutat om.

Svenska kyrkans bestämmelser om översättningar

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. beträffande ändringar i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:2) om användning av 1972 års bibelkommissions bibelöversättning enligt bilaga 4.
2. beträffande ändringar i kyrkomötets beslut (SvKB 2001:13) om användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet enligt bilaga 4.